(לב) [צ]כְּשִׁשָּׁה בֵּיצִים (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן (לג) שס״ח סָעִיף ג׳) (לד) מִפַּת [ק]אוֹ מִכָּל דָּבָר (לה) שֶׁמִּשְׁתַּתְּפִין בּוֹ שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת, (לו) [ר]וְאִם הוּא לִפְתָּן, בִּכְדֵי לֶאֱכֹל בּוֹ שְׁתֵּי סְעוּדוֹת סַגִּי. (לז) וְאוֹמֵר בְּזֶה הָעֵרוּב אֶהְיֶה מֻתָּר לֵילֵךְ לְמָחָר אַלְפַּיִם אַמָּה, וְחוֹזֵר וְלָן בְּבֵיתוֹ, וַאֲפִלּוּ הָכִי מוֹדְדִים לוֹ תְּחוּמוֹ מִמְּקוֹם עֵרוּבוֹ, שֶׁאָנוּ רוֹאִים (לח) כְּאִלּוּ דָּר שָׁם. [ש]אֲבָל הַתַּלְמִידִים הָאוֹכְלִים אֵצֶל בַּעֲלֵי בָתִּים שֶׁבָּתֵּיהֶם בַּשָּׂדֶה וְחוֹזְרִים וְלָנִים בְּבֵית רַבָּם, מוֹדְדִין לָהֶם תְּחוּמָם מִבֵּית רַבָּם שֶׁהוּא מְקוֹם לִינָתָם (לט) שֶׁהוּא לָהֶם עִקָּר, (מ) שֶׁשָּׁם הָיוּ (ז) חֲפֵצִים גַּם לֶאֱכֹל אִלּוּ הָיָה שָׁם מְזוֹנָם: ח אִם יִרְצֶה יִשְׁלַח הָעֵרוּב * עַל יְדֵי שָׁלִיחַ, * וְיֹאמַר בְּזֶה הָעֵרוּב יְהֵא פְּלוֹנִי מֻתָּר לֵילֵךְ. [ת]וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא (מא) חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן אוֹ (מב) שֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בְּעֵרוּב. וְאִם שְׁלָחוֹ (מג) עַל יְדֵי חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן אוֹ עוֹבֵד כּוֹכָבִים אוֹ אַחֵר שֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בְּעֵרוּב, (מד) אֵינוֹ עֵרוּב. [א]וְאִם אָמַר לְאַחֵר (מה) לְקַבְּלוֹ מִמֶּנּוּ (מו) וּשְׁלָחוֹ עַל יְדֵי אֶחָד מֵאֵלּוּ, וַאֲפִלּוּ שְׁלָחוֹ עַל הַפִּיל אוֹ עַל הַקּוֹף (מז) וְרָאָה מֵרָחוֹק שֶׁהִגִּיעַ שָׁם (מח) * וּנְתָנוֹ לוֹ, (מט) הָוֵי עֵרוּב אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רָאָה שֶׁהִנִּיחוֹ הָאַחֵר, (נ) דַּחֲזָקָה שָׁלִיחַ

צ רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק א׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (ה״ט) מִסּוּגְיָא דִּגְמָרָא שָׁם. ק מִשְׁנָה שָׁם כ״ו (ע״ב) וּפ״ב (ע״ב), וְעַיֵּן בְּסִימָן שפ״ו (סעיפים ד״ח). ר שָׁם בַּגְּמָרָא (ע״ג) [כ״ט] (ע״ב). ש שָׁם (עג.) בַּעֲיָא וְנִפְשְׁטָא. ת מִשְׁנָה שָׁם ל״א (ע״ב). א שָׁם בַּמִּשְׁנָה וּגְמָרָא שָׁם.

בְּאֵר הֵיטֵב

(ז) חֲפֵצִים. וְכֵן הָרוֹעִים הַלָּנִים בַּשָּׂדֶה, הוֹלְכִין אַחַר מְקוֹם לִינָתָן, שֶׁגַּם שָׁם הָיוּ חֲפֵצִים לֶאֱכֹל, וְכֵן הַקַּיָּצִים וְשׁוֹמְרֵי פֵרוֹת, גְּמָרָא דַּף ע״ג (ע״א):

בְּאוּר הֲלָכָה

כֵּיוָן דִּמְזוֹנוֹ הוּא בְּפָחוֹת. וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמְּצַדְּדִין לְהַחְמִיר דַּאֲפִלּוּ חוֹלֶה וְזָקֵן שִׁעוּרָם בִּשְׁתֵּי סְעוּדוֹת בֵּינוֹנִיּוֹת, וְהַיְנוּ כְּשִׁשָּׁה בֵּיצִים כִּשְׁאָר כָּל אָדָם [עַיֵּן בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק יח) וּתְשׁוּבַת חֲתַם סוֹפֵר סִימָן צ״ח]. וְדַע דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בָּעִינַן עַל כָּל פָּנִים שֶׁיִּהְיֶה אוֹתוֹ הַמָּזוֹן רָאוּי לֶאֱכֹל לְחוֹלֶה, וְאִם אֵינוֹ רָאוּי לוֹ, בָּעִינַן עַל כָּל פָּנִים שֶׁיִּהְיֶה שְׁתֵּי סְעוּדוֹת, דְּאָז הָוֵי עֵרוּב, מִשּׁוּם דַּחֲזִי לְאַחֲרִינָא [מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס״ק יא)]:

ח * עַל יְדֵי שָׁלִיחַ. אֲפִלּוּ עַל יְדֵי עֶבֶד אוֹ שִׁפְחָה [גְּמָרָא, וְהוּבָא בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יד)]. וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּשֶׁהִטְבִּילָן לְשֵׁם עַבְדוּת, דְּאִי לָאו הָכִי הֲרֵי הֵם בִּכְלַל עַכּוּ״ם:

* וְיֹאמַר בְּזֶה הָעֵרוּב יִהְיֶה פְּלוֹנִי וְכוּ׳. וְהָאֲמִירָה מְעַכֵּב [אַחֲרוֹנִים]. וְאִם אָמַר בַּעַל הַבַּיִת ׳בְּזֶה הַפַּת שֶׁמַּנִּיחַ שְׁלוּחִי לְעֵרוּב אֶהְיֶה מֻתָּר לְהַלֵּךְ מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ׳, גַּם כֵּן מְהַנֵּי [פְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק טז)]:

* וּנְתָנוֹ לוֹ. הִנֵּה הַמְחַבֵּר הָעְתִּיק זֶה מִלְּשׁוֹן הַטּוּר דְּמַשְׁמַע דְּצָרִיךְ דַּוְקָא שֶׁיִּרְאֶה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מְשַׁעֲרִינַן, מִכָּל מָקוֹם (לא) בְּרַעַבְתָּן מְשַׁעֲרִינַן בִּסְעוּדָה בֵּינוֹנִית כִּשְׁאָר אָדָם, וְהוּא מִשּׁוּם (לב) דְּבִשְׁנֵיהֶם אָזְלִינַן לְהָקֵל: (לב) כְּשִׁשָּׁה בֵּיצִים. עִם (לג) קְלִפָּתָן: (לג) סִימָן שס״ח. דְּשָׁם הֵבִיא הַמְחַבֵּר דַּעַת יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהֵם כִּשְׁמוֹנֶה בֵּיצִים, וְכָאן סָתַם כְּדֵעָה רִאשׁוֹנָה. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם (משנ״ב ס״ק יב) [א]דִּלְכַתְּחִלָּה נָכוֹן לִנְהֹג כְּדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים: (לד) מִפַּת אוֹ מִכָּל דָּבָר וְכוּ׳. וְכַמְבֹאָר בְּסִימָן שפ״ו (ס״ה), עַיֵּן שָׁם, וְלֹא כְּעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת דְּאֵין מְעָרְבִין אֶלָּא בְּפַת: (לה) שֶׁמִּשְׁתַּתְּפִין בּוֹ. וְהַנִּשְׁבַּע שֶׁלֹּא יֵהָנֶה מִכִּכָּר, אַף עַל גַּב דְּתוּ לֹא חֲזִי לְשִׁתּוּף, כַּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן שפ״ו סוֹף סָעִיף ח׳ לְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים, לְעֵרוּבֵי תְחוּמִין (לד) חֲזִי לְכֻלֵּי עָלְמָא, דְּהָא אֵין מְעָרְבִין עֵרוּבֵי תְחוּמִין אֶלָּא לִדְבַר מִצְוָה, וַהֲנָאַת מִצְוָה לֹא חֲשִׁיבָא הֲנָאָה, דְּמִצְוֹת לָאו לֵהָנוֹת נִתְּנוּ: (לו) וְאִם הוּא לִפְתָּן. וּמַה נִּכְלָל בִּכְלַל לִפְתָּן, נִתְבָּאֵר הַכֹּל בְּסִימָן שפ״ו (ס״ו). וְהִנֵּה לְעִנְיַן שִׁעוּר שְׁתֵּי הַסְּעוּדוֹת, בְּכָאן צָרִיךְ מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת מַאֲכָל אוֹ לִפְתָּן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וַאֲפִלּוּ בַּעַל הַבַּיִת עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ צָרִיךְ לְהַנִּיחַ לְכָל אֶחָד שִׁעוּר עֵרוּב, חוּץ מִבְּנוֹ קָטָן הַצָּרִיךְ לְאִמּוֹ, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תי״ג וְתי״ד, וְלֹא הָוֵי בָּזֶה דּוּמְיָא דְּשִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת, דְּשָׁם מְעָרְבִין בִּמְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכָל הָעִיר. [וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הַגָּהוֹת אָשֵׁרִי (ביצה פ״ב סי׳ ה) עֵצָה לְעָרֵב בְּחֹמֶץ, דְּבִמְעַט חֹמֶץ סַגִּי לְהַרְבֵּה אֲנָשִׁים לְטַבֵּל בּוֹ יֶרֶק מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת, דְּזֶהוּ הַשִּׁעוּר בְּחֹמֶץ כַּמְבֹאָר בְּסִימָן שפ״ו סָעִיף ו׳. אָכֵן לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם הָאֵלִיָּה רַבָּה (סי׳ שפו ס״ק יב) בְּשֵׁם פּוֹסְקִים דִּלְטַבֵּל שְׁתֵּי סְעוּדוֹת צָרִיךְ רְבִיעִית חֹמֶץ, אִם כֵּן לְפִי שִׁעוּר הָאֲנָשִׁים שֶׁמַּנִּיחַ עֲבוּרָם הָעֵרוּב כֵּן צָרִיךְ לִתֵּן חֶשְׁבּוֹן הָרְבִיעִיּוֹת]: (לז) וְאוֹמֵר וְכוּ׳. אֲבָל בְּהִנִּיחַ בִּשְׁתִיקָה, אַף שֶׁכִּוֵּן בְּלִבּוֹ לִקְנוֹת שָׁם שְׁבִיתָה, (לח) לֹא הָוֵי עֵרוּב כְּשֶׁעֵרַב בְּפַת. מִיהוּ אַף אִם לֹא אָמַר כָּל הַנֻּסָּח הַזֶּה, וְרַק שֶׁאָמַר ׳זֶה יִהְיֶה לָעֵרוּב׳, סַגִּי [חַיֵּי אָדָם (כלל עז ס״י)]: (לח) כְּאִלּוּ דָּר שָׁם. דַּאֲנָן סָהֲדִי אִלּוּ הָיָה לוֹ שָׁם מָקוֹם לָדוּר הָיָה גַּם כֵּן לָן שָׁם [גְּמָרָא (עג.)]: (לט) שֶׁהוּא לָהֶם עִקָּר. וּמִסְתַּבְּרָא בִּפְשִׁיטוּת, דְּאַף אִם הָיוּ כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּבֵית הַבַּעַל הַבַּיִת שָׁם, (לו) מִכָּל מָקוֹם לֹא קָנוּ שְׁבִיתָה שָׁם, וְרַק בְּבֵית רַבָּם, אִם לֹא שֶׁכִּוְּנוּ בְּפֵרוּשׁ לִקְנוֹת שְׁבִיתָתָם שָׁם: (מ) שֶׁשָּׁם הָיוּ חֲפֵצִים. וְכֵן (לז) הָרוֹעִים הַלָּנִים בַּשָּׂדֶה, אַף שֶׁאוֹכְלִין בַּבַּיִת, הוֹלְכִין אַחַר מְקוֹם לִינָתָן, שֶׁשָּׁם הָיוּ חֲפֵצִים לֶאֱכֹל גַּם כֵּן אִלּוּ הָיָה בִּיכָלְתָּם, וְכֵן הַקַּיָּצִים וְשׁוֹמְרֵי פֵרוֹת: ח (מא) חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן. מִשּׁוּם (לח) דְּלָאו בְּנֵי דֵּעָה נִינְהוּ (לט) וְלֹא אַלִּימִי לְמִקְנֵי שְׁבִיתָה, (מ) וַאֲפִלּוּ עוֹמֵד וְרוֹאֶה מֵרָחוֹק שֶׁמַּנִּיחִים שָׁם בַּמָּקוֹם שֶׁצִּוָּם. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת, דְּשָׁם הָעִקָּר הוּא מַה שֶּׁמְּקַבֵּץ מִכֻּלָּם וְעַל יְדֵי זֶה מִתְעָרְבִין יַחַד, לָכֵן מְהַנֵּי גַּם עַל יְדֵי קָטָן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן שס״ו סָעִיף ג׳: (מב) שֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בְּעֵרוּב. כְּגוֹן עוֹבְדֵי גִלּוּלִים וּצְדוֹקִים (מא) וּכְהַאי גַּוְנָא, דְּשָׁמָּא לֹא יַנִּיחוּם שָׁם. (מג) וַאֲפִלּוּ אִם יַעֲמֹד מֵרָחוֹק וְיִרְאֶה גַּם כֵּן לֹא מְהַנֵּי, דְּשָׁמָּא לֹא הִנִּיחוּם לְשֵׁם עֵרוּב: (מג) עַל יְדֵי חֵרֵשׁ. וַאֲפִלּוּ אִם הַחֵרֵשׁ הַהוּא הוּא שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר, דִּבְעָלְמָא הוּא כְּפִקֵּחַ לְכָל דְּבָרָיו, מִסְתַּבְּרָא דְּהָכָא לֹא מְהַנֵּי, דְּהָכָא הֲלֹא בָּעִינַן שֶׁיֹּאמַר בְּפֵרוּשׁ דִּבְזֶה הָעֵרוּב יִהְיֶה מֻתָּר לִפְלוֹנִי לְהַלֵּךְ, וְהָאֲמִירָה מְעַכֵּב וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּאוֹת ל״ז, וְהוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר: (מד) אֵינוֹ עֵרוּב. וְנִשְׁאָר עַל תְּחוּם בֵּיתוֹ, וְכַנַּ״ל בְּסִימָן ת״ח סָעִיף ד׳: (מה) לְקַבְּלוֹ מִמֶּנּוּ. וּלְהַנִּיחוֹ לְשֵׁם עֵרוּב: (מו) וּשְׁלָחוֹ וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁאָמַר לָהֶם שֶׁיּוֹלִיכוּ לָאָדָם הַהוּא: (מז) וְרָאָה מֵרָחוֹק. דְּאִי לָאו הָכִי, אָמְרִינַן דִּלְמָא לֹא מַמְטוּ לֵיהּ: (מח) וּנְתָנוֹ לוֹ. עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ונתנו): (מט) הָוֵי עֵרוּב. וְדַוְקָא שֶׁהָאַחֵר הִבְטִיחַ לוֹ בְּפֵרוּשׁ שֶׁיְּקַבְּלוֹ וְיַנִּיחוֹ לְשֵׁם עֵרוּב בִּשְׁבִילוֹ, (מג) אֲבָל אִם שָׁתַק לוֹ, לֹא אָמְרִינַן בָּזֶה דַּחֲזָקָה שֶׁיַּעֲשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ: (נ) דַּחֲזָקָה וְכוּ׳. וְדַוְקָא בָּזֶה שֶׁהוּא אִסּוּר דְּרַבָּנָן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לא) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וְט״ז (סק״ז) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק יח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים [וּכְעֵין זֶה הִגִּיהַּ בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יא), וְרַק נָפַל שֵׁם טָעוּת בַּדְּפוּס וְכִדְמוּכָח מֵהַמְקוֹרִים שֶׁהֵבִיא], וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף: (לב) רַשׁ״י (ל. ד״ה והתניא): (לג) פְּרִי מְגָדִים בְּסִימָן שס״ח (א״א סק״ב), וְכֵן כָּתַב הַגְּרָ״א בְּסִימָן תפ״ו: (לד) מְבֹאָר בַּפּוֹסְקִים לְעֵיל בְּסִימָן שפ״ו סָעִיף ח׳: (לה) מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תט״ו (סק״ה): (לו) דַּהֲלֹא בְּיוֹצֵא מֵעִירוֹ וְחָשְׁכָה לוֹ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם, גַּם כֵּן אָמְרִינַן לְעֵיל דְּבִסְתָמָא לֹא קָנֵי שְׁבִיתָה בְּחוּץ לָעִיר, דְּאֵין יוֹצְאִין מִתְּחוּם בְּנֵי הָעִיר, וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה שֶׁחָפֵץ לִשְׁבּוֹת מִן הַסְּתָם בְּבֵית רַבּוֹ. וְכֵן מַשְׁמַע מֵרַשׁ״י (עג. ד״ה בזמן) בְּעִנְיַן הָרוֹעִים דְּאַף שֶׁקָּדֵשׁ עֲלֵיהֶם הַיּוֹם וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם: (לז) גְּמָרָא (עג.) וּפוֹסְקִים: ח (לח) רַבֵּנוּ יוֹנָתָן (ח. ד״ה ולא): (לט) רַשׁ״י (לא: ד״ה עירובי) וְרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (שם ד״ה גמ׳) וְרִיטְבָּ״א (לא:). וּבְסֵפֶר גְּאוֹן יַעֲקֹב (שם) כָּתַב דְּכֵן הוּא דַּעַת כָּל רַבָּוָתָא, וּדְלֹא כְּדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (שם ד״ה כאן): (מ) מָגֵן אַבְרָהָם (סקט״ו) לְפֵרוּשׁ רַשׁ״י (שם), וְכֵן לְרַבֵּנוּ יוֹנָתָן וְרִיטְבָּ״א הַנַּ״ל, וּדְלֹא כְּדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (שם). וְכֵן סָתְמוּ הָאַחֲרוֹנִים לְדִינָא, עַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל עז סי״ט) וּבְשֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סי׳ ד ס״ז). וּבִפְרִי מְגָדִים (א״א ס״ק טו) מְצַדֵּד דְּאַף לַתּוֹסָפוֹת (שם) אֵינוֹ עֵרוּב, דְּשָׁמָּא לֹא הִנִּיחוֹ לְשֵׁם עֵרוּב, וַהֲלֹא צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר ׳בְּזֶה הָעֵרוּב יִהְיֶה מֻתָּר לִפְלוֹנִי לֵילֵךְ אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ׳ [אִם לֹא דְּשָׁמַע מֵרָחוֹק שֶׁאָמַר כֵּן, וּבָזֶה לְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת הוּא עֵרוּב, עַיֵּן שָׁם]: (מא) שֶׁבִּכְלַל צְדוֹקִים הוּא גַּם כֵּן מִי שֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בְּמַה שֶּׁאָמְרוּ חֲזַ״ל: (מב) רַבֵּנוּ יוֹנָתָן (ח. ד״ה ולא) וְרַבֵּנוּ יְרֻחָם, וְהָעְתִּיקוּ הָאַחֲרוֹנִים: (מג) גְּאוֹן יַעֲקֹב:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סי׳ תריב ס״ב) כתב: ולענין הלכה, כל שהוא בשל תורה הלך אחר המחמיר וכל שהוא בשל דבריהם הלך אחר המיקל.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

עוֹשֶׂה (ח) שְׁלִיחוּתוֹ. וְכֵן רַבִּים שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ בְּעֵרוּבֵי תְחוּמִין וְרָצוּ לִשְׁלֹחַ עֵרוּבָם בְּיַד אַחֵר, (נא) הֲרֵי אֵלּוּ מְשַׁלְּחִין: ט [ב]אֶחָד אוֹ רַבִּים שֶׁאָמְרוּ לְאֶחָד צֵא עָרֵב עָלֵינוּ, וְעֵרַב עֲלֵיהֶם בְּאֵיזֶה רוּחַ שֶׁרָצָה, הֲרֵי זֶה עֵרוּב וְיוֹצְאִים בּוֹ, (נב) שֶׁהֲרֵי לֹא יִחֲדוּ לוֹ רוּחַ: י [ג]הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ עָרֵב עָלַי (נג) בִּתְמָרִים, וְעֵרַב עָלָיו בִּגְרוֹגָרוֹת. בִּגְרוֹגָרוֹת, וְעֵרַב עָלָיו (ט) בִּתְמָרִים. אָמַר לוֹ הַנַּח עֵרוּבִי (נד) בְּמִגְדָּל, וְהִנִּיחוֹ בְּשׁוֹבָךְ. בְּשׁוֹבָךְ, וְהִנִּיחוֹ בְּמִגְדָּל. בְּבַיִת, וְהִנִּיחוֹ בַּעֲלִיָּה. בַּעֲלִיָּה, וְהִנִּיחוֹ בְּבַיִת, (נה) אֵינוֹ עֵרוּב. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ עָרֵב עָלַי סְתָם, וְעֵרַב עָלָיו בֵּין בִּגְרוֹגָרוֹת בֵּין בִּתְמָרִים בֵּין בְּבַיִת בֵּין בַּעֲלִיָּה, הֲרֵי זֶה עֵרוּב: יא [ד]מִי שֶׁבָּא בַּדֶּרֶךְ * וּמַכִּיר (נו) אִילָן אוֹ גָּדֵר * בְּסוֹף אַלְפַּיִם אַמָּה, וְיָרֵא שֶׁמָּא תֶּחְשַׁךְ קֹדֶם שֶׁיַּגִּיעַ שָׁם, וְאָמַר (נז) שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו בְּעִקָּרוֹ, (נח) קָנָה שְׁבִיתָה בְּעִקָּרוֹ וְיֵשׁ לוֹ מִשָּׁם אַלְפַּיִם אַמָּה. [ה]אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַגִּיעַ שָׁם מִבְּעוֹד יוֹם בְּמַהֲלָךְ בֵּינוֹנִי אֶלָּא אִם כֵּן יָרוּץ, (נט) מֻתָּר לֵילֵךְ לְשָׁם בְּנַחַת אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מַגִּיעַ שָׁם מִבְּעוֹד יוֹם. אֲבָל אִם לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַגִּיעַ שָׁם כְּלָל * מִבְּעוֹד יוֹם, לֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁהֲרֵי עָקַר דַּעְתּוֹ מִכָּאן וְגַם שָׁם לֹא קָנָה. (ס) וְדַוְקָא שֶׁיִּחֵד אַרְבַּע אַמּוֹת וְהֵם בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם אַמָּה, [ו]כְּגוֹן שֶׁאָמַר שְׁבִיתָתִי בְּעִקָּרוֹ, וּמִכָּאן עַד עִקָּרוֹ

ב בְּרַיְיתָא שָׁם נ׳ (ע״ב). ג בְּרַיְיתָא גִּטִּין ס״ה (ע״ב), וּכְרַבָּנָן כְּאוֹקִימְתָּא דְּרָבָה. ד מִשְׁנָה עֵרוּבִין מ״ט (ע״ב). ה שָׁם בַּגְּמָרָא נ״א (ע״א), וּכְאִיכָּא דְּאָמְרִי בְּשֵׁם רָבָא. ו שָׁם בַּמִּשְׁנָה מ״ט (ע״ב).

בְּאֵר הֵיטֵב

ח (ח) שְׁלִיחוּתוֹ. וַאֲפִלּוּ בְּאִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא, וּכְגוֹן שֶׁיֵּשׁ מִכְשׁוֹל לַמְשַׁלֵּחַ אִם לֹא יַעֲשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ כְּגוֹן הָכָא, אֲבָל הָאוֹמֵר לִשְׁלוּחוֹ צֵא וּתְרֹם וּמְצָא תָּרוּם, אֵין חֶזְקָתוֹ תָּרוּם, דְּאֵין הַשָּׁלִיחַ חוֹשֵׁשׁ לִתְרֹם, כִּי אִם לֹא יִמְצָא הַתְּרוּמָה אֵצֶל הַכְּרִי יֵדַע הַמְשַׁלֵּחַ שֶׁאֵינוֹ תָּרוּם, וְאִם כֵּן חָיְישִׁינַן שֶׁהַשָּׁלִיחַ לֹא תָּרַם וְאִישׁ אַחֵר תָּרַם. תּוֹסָפוֹת (לב. ד״ה רב ששת) וְהָרֹא״ש (פ״ג סי׳ ג). וְצָרִיךְ עִיּוּן שֶׁבְּיוֹרָה דַּעָה סִימָן של״א סָעִיף ל״ד כָּתַב שֶׁאִם מָצָא הַכְּרִי תָּרוּם, אָמְרִינַן הַשָּׁלִיחַ תָּרַם, וְצָרִיךְ עִיּוּן. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז), עַיֵּן שָׁם. אִם יָדְעִינַן שֶׁעָשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ, אֶלָּא שֶׁסָּפֵק אִם שִׁנָּה הַשָּׁלִיחַ, אָמְרִינַן וַדַּאי לֹא שִׁנָּה. הָרַב רַבִּי בְּצַלְאֵל סִימָן (כ״ט) [כ״ז] (במג״א שם): (ט) בִּתְמָרִים.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

סָמְכִינַן עַל חֲזָקָה זוֹ, (מד) אֲבָל בְּאִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא אֵין סוֹמְכִין עַל חֲזָקָה זוֹ לְהָקֵל כִּי אִם לְהַחְמִיר. (מה) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ בְּאִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא, הֵיכָא שֶׁיֵּשׁ מִכְשׁוֹל לְהַמְשַׁלֵּחַ אִם לֹא יַעֲשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ וְהוּא יַחֲשֹׁב שֶׁעָשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ, כְּגוֹן הָכָא, סוֹמְכִין עַל הַחֲזָקָה דְּעָשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ. (מו) וּכְשֶׁיָּדְעִינַן שֶׁעָשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ, וְרַק שֶׁסָּפֵק שֶׁמָּא שִׁנָּה, לְכֻלֵּי עָלְמָא אָמְרִינַן דְּוַדַּאי לֹא שִׁנָּה: (נא) הֲרֵי אֵלּוּ מְשַׁלְּחִין. וְצָרִיךְ הַשָּׁלִיחַ לוֹמַר בִּשְׁעַת הַנָּחַת הָעֵרוּב, (מז) שֶׁבְּזֶה הָעֵרוּב יִהְיוּ מֻתָּרִין לֵילֵךְ כָּל אוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ בְּהָעֵרוּב: ט (נב) שֶׁהֲרֵי לֹא יִחֲדוּ לוֹ רוּחַ. וְעַל כֵּן אָמְרִינַן דְּמִסְתָּמָא נִיחָא לְהוּ בְּאֵיזֶה רוּחַ שֶׁיְּעָרֵב. וְאַף אִם (מח) לֹא נִתְוַדַּע לָהֶם עַד שֶׁחָשֵׁכָה, הָוֵי עֵרוּב, (מט) דְּאִגְּלָאִי מִלְּתָא דְּמֵעִקָּרָא קָנוּ שְׁבִיתָה. אָמְנָם נִרְאֶה דְּאִם הָיָה (נ) יָדוּעַ לְהַשָּׁלִיחַ שֶׁרְצוֹן הַמְשַׁלֵּחַ לְעָרֵב בְּרוּחַ זֶה, אַף שֶׁלֹּא פֵּרֵשׁ לוֹ בְּהֶדְיָא, לֹא מְהַנֵּי כְּשֶׁעֵרֵב בְּרוּחַ אַחֶרֶת, אַף שֶׁעַכְשָׁיו רוֹצֶה לָלֶכֶת שָׁם: י (נג) בִּתְמָרִים. וְאֵין חִלּוּק בֵּין עֵרֵב מִשֶּׁל מְשַׁלֵּחַ (נא) אוֹ מִשֶּׁל שָׁלִיחַ, בְּכָל גַּוְנֵי הָוֵי קְפִידָא, וְאֵין חָל הַשְּׁלִיחוּת: (נד) בְּמִגְדָּל וְהִנִּיחוֹ בְּשׁוֹבָךְ. וַאֲפִלּוּ שְׁנֵיהֶם (נג) קְרוֹבִים אוֹ שְׁנֵיהֶם רְחוֹקִים, דְּאָמְרִינַן דְּכָאן דַּעְתּוֹ לָנוּחַ בְּשַׁבָּת וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר: (נה) אֵינוֹ עֵרוּב. שֶׁשִּׁנָּה מִדַּעַת מְשַׁלְּחוֹ וְעָקַר הַשְּׁלִיחוּת: יא (נו) אִילָן אוֹ גָּדֵר. וְהוּא הַדִּין שְׁאָר מָקוֹם מְסֻיָּם, כְּגוֹן סֶלַע וּכְהַאי גַּוְנָא. וְאִם צִיֵּן מְקוֹם הַשְּׁבִיתָה בְּתֵל שֶׁהוּא גָּבֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים אוֹ בְּבִקְעָה שֶׁהִיא עֲמֻקָּה עֲשָׂרָה טְפָחִים, עַד בֵּית סָאתַיִם נֶחְשֶׁבֶת כֻּלָּהּ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, וְיֵשׁ לוֹ מֵאוֹתוֹ מָקוֹם וּלְהַלָּן אַלְפַּיִם אַמָּה [גְּמָרָא (נ:)]: (נז) שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו בְּעִקָּרוֹ. שֶׁל אִילָן, לְאַפּוּקֵי אִם אָמַר סְתָם ׳שְׁבִיתָתִי תַּחְתָּיו׳, שֶׁהוּא כּוֹלֵל גַּם תַּחַת הָעֲנָפִים, אֲפִלּוּ אִם כָּל הָאִילָן הוּא בְּתוֹךְ שִׁעוּר אַלְפַּיִם אַמָּה מִמְּקוֹם עֲמִידָתוֹ, לֹא יִהְיֶה לוֹ מִן הָאִילָן וָהָלְאָה אַלְפַּיִם אַמָּה שְׁלֵמִים, כִּי אִם פָּחוֹת מִזֶּה, וּכְדִלְקַמֵּיהּ: (נח) קָנָה שְׁבִיתָה. בַּאֲמִירָה בְּעָלְמָא, דְּהֵקֵלּוּ לַבָּא בַּדֶּרֶךְ, וּכְדִלְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף י״ג: (נט) מֻתָּר לֵילֵךְ לְשָׁם בְּנַחַת. וְהוּא הַדִּין (נג) דְּמֻתָּר לֵישֵׁב בִּמְקוֹמוֹ וְלֵילֵךְ לְשָׁם לְמָחָר [אַלְפַּיִם אַמָּה לִמְקוֹם הָאִילָן, וְאַלְפַּיִם אַמָּה מִן עִקָּרוֹ שֶׁל הָאִילָן וָהָלְאָה], דְּכֵיוָן שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהַגִּיעַ שָׁם עַל יְדֵי רִיצָה מִבְּעוֹד יוֹם, מְהַנֵּי דִּבּוּרוֹ לִקְנוֹת שָׁם שְׁבִיתָה אַף שֶׁאֵינוֹ הוֹלֵךְ עַכְשָׁיו לְשָׁם: (ס) וְדַוְקָא שֶׁיִּחֵד

בְּאוּר הֲלָכָה

שֶׁנָּתַן לוֹ, אֲבָל מִשְּׁאָר פּוֹסְקִים [הָרַמְבַּ״ם (פ״ו הכ״ב) וְרַשִׁ״י (לא: ד״ה בעומד) וְרַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (ח. ד״ה ולא) וְהָרִיאַ״ז (שם אות ב) וַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (בית נתיבות ש״ה סי׳ טז ס״ק ק״כ)] מִבְּאָר דְּבָזֶה שֶׁרָאָה שֶׁהִגִּיעַ אֶצְלוֹ סַגִּי, דְּמִטַּעַם חֲזָקָה שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ אָמְרִינַן שֶׁבְּוַדַּאי קִבֵּל מִמֶּנּוּ וְהִנִּיחַ לְשֵׁם עֵרוּב, וְכֵן מוּכָח לְהֶדְיָא מִלְּשׁוֹן הַשַּׁ״ס (לא:), דְּמַקְשֶׁה וְדִלְמָא לֹא שָׁקִיל מִנֵּיהּ, וּמְשַׁנֵּי חֲזָקָה שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ, וּמוּכָח דְּמִטַּעַם זֶה אָמְרִינַן דִּבְוַדַּאי שָׁקִיל מִנֵּיהּ, וּכְבָר מָצָאתִי שֶׁהֵעִירוּ בָּזֶה בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טו) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ז) וּגְאוֹן יַעֲקֹב (לא:). וְאָמְנָם צָרִיךְ עִיּוּן עַל הַטּוּר מֵאֵין הוֹצִיא לְשׁוֹנוֹ, וּבְעַצְמוֹ כָּתַב בָּרְמָזִים שֶׁלּוֹ כְּפֵרוּשׁ כָּל הַפּוֹסְקִים הַנַּ״ל: יא * וּמַכִּיר אִילָן אוֹ גָּדֵר. אֲבָל אִם אֵינוֹ מַכִּיר שׁוּם מָקוֹם, וְאָמַר סְתָם ׳שְׁבִיתָתִי בְּסוֹף אַלְפַּיִם מִכָּאן׳, לֹא מְהַנֵּי אַף לְדַעַת רִאשׁוֹנָה, וְכֵן מוּכָח מִמִּשְׁנָה [דַּף מ״ט עַמּוּד ב׳] אִם אֵינוֹ מַכִּיר וְכוּ׳ וְאָמַר שְׁבִיתָתִי בִּמְקוֹמִי וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם, וְכֵן פָּסְקוּ כָּל הָאַחֲרוֹנִים:

* בְּסוֹף אַלְפַּיִם אַמָּה. מִלְּשׁוֹן זֶה מִשְׁמַע דַּוְקָא אִם הָיָה בִּשְׁעַת אֲמִירָה תּוֹךְ אַלְפַּיִם לְעִקָּרוֹ שֶׁל אִילָן, אֲבָל אִם הָיָה יָתֵר מֵאַלְפַּיִם, אַף דִּבְשָׁעָה שֶׁקָּדֵשׁ הַיּוֹם הִגִּיעַ בְּרַגְלָיו לְתוֹךְ אַלְפַּיִם וְגַם אִם יָרוּץ מִשְּׁעַת אֲמִירָה יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְעִקָּרוֹ שֶׁל אִילָן קֹדֶם שֶׁחֲשֵׁכָה, לֹא מְהַנֵּי. אֲבָל מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (פ״ז ה״ג) מִשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ אִם בִּשְׁעַת אֲמִירָה הָיָה יָתֵר מֵאַלְפַּיִם לְעִקָּרוֹ שֶׁל אִילָן, כֵּיוָן דִּבְשָׁעָה שֶׁקָּדֵשׁ הַיּוֹם הִגִּיעַ בְּרַגְלָיו לְתוֹךְ אַלְפַּיִם, וְגַם דְּאִם הָיָה רָץ מִשְּׁעַת אֲמִירָה הָיָה יָכוֹל לְהַגִּיעַ עַד עִקָּרוֹ שֶׁל אִילָן קֹדֶם שֶׁחֲשֵׁכָה, מְהַנֵּי אֲמִירָתוֹ [מִסֵּפֶר בֵּית מֵאִיר, עַיֵּן שָׁם שֶׁצִּדֵּד לַהֲלָכָה כְּהָרַמְבַּ״ם]:

* מִבְּעוֹד יוֹם. וְאִם יָכוֹל לְהַגִּיעַ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אִם מְהַנֵּי בְּדִיעֲבַד, מִסְתַּבֵּר דְּתָלוּי בִּפְלוּגְתָּא הַמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן תט״ו סָעִיף ג׳, וְהַמְחַבֵּר מִלְּתָא דִּפְסִיקָא נָקַט:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מד) הָרַמְבַּ״ם בְּהִלְכוֹת תְּרוּמוֹת (פ״ד ה״ו) וְרַבֵּנוּ תָּם (לב. תוד״ה רב ששת) וְרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (ח. ד״ה ולא) וְרִיאַ״ז (שם אות ב) וְרַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (בית נתיבות ש״ה סי׳ טז אות קכ) וְרִיטְבָּ״א (לא:), וְכָתַב שֶׁכֵּן הוּא דַּעַת הַגְּאוֹנִים, וְכֵן סָתַם הַמְחַבֵּר בְּסִימָן של״א (סעיף לד) בְּיוֹרֶה דֵּעָה: (מה) הוּא דַּעַת רַבֵּנוּ שִׁמְשׁוֹן בַּתּוֹסָפוֹת (לב. ד״ה רב ששת), וְכֵן כָּתְבוּ הָרֹא״ש (פ״ג סי׳ ג) וּתְשׁוּבַת מַהֲרַ״ם (מרוטנבורג ח״ד סי׳ שפ) וּתְשׁוּבַת מַיְמוֹנִי (הל׳ קנין סי׳ כג) הֲבִיאָהּ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז), וּבְיוֹרֶה דֵּעָה שָׁם כָּתַב הָרַמָּ״א לְדֵעָה זוֹ בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים: (מו) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת רַבֵּנוּ בְּצַלְאֵל (סי׳ כז): (מז) רַמְבַּ״ם בְּסוֹף פֶּרֶק ו׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (הכ״ד): ט (מח) מַגִּיד מִשְׁנָה (פ״ו הכ״ג): (מט) דְּבִדְרַבָּנָן קַיְימָא לָן דְּיֵשׁ בְּרֵרָה [שָׁם בְּרַאֲבַ״ד וּמַגִּיד מִשְׁנָה]. וּבִפְרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יח) תָּמַהּ, דַּאֲפִלּוּ אִם נֵימָא דִּבְעָלְמָא אֵין בְּרֵרָה, הָכָא עָדִיף, דְּכֵיוָן דְּסָמַךְ עַצְמוֹ עַל הַשָּׁלִיחַ נִיחָא לֵיהּ בְּכָל מָקוֹם שֶׁיְּעָרֵב, וְאֵין חָסֵר אֶלָּא לְהוֹדִיעוֹ בְּאֵיזֶה צַד עֵרֵב [וּמַה שֶּׁלֹּא יָדַע מִקֹּדֶם, לֹא אִכְפַּת לָן, דַּהֲלֹא קָנָה עֵרוּב אַף שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ כִּבְסִימָן ת״א (ס״א)]: (נ) וּבִפְרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יח) מִסְתַּפֵּק, אֶפְשָׁר אִם רָגִיל לְעָרֵב תָּמִיד בְּמִזְרָח, גַּם כֵּן אֵין רַשַּׁאי לְשַׁנּוֹת לְמַעֲרָב, עַיֵּן שָׁם: י (נא) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) בְּשֵׁם הַמַּגִּיד מִשְׁנָה, וּדְלֹא כְּדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (גיטין סה: ד״ה הא): (נב) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יט) בְּשֵׁם עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (ש״ה סי׳ יז אות קכו): יא (נג) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כא) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק כז) בְּשֵׁם מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah